

Семінар-практикум для керівників ЗДО

Тема: «Формування механізмів взаємодії та запровадження принципів соціального партнерства»

План семінару:

1. Соціальне партнерство, як фактор повноцінного розвитку освіти в ЗДО (для самостійного вивчення питання соціального партнерства колегами до семінару).
2. Партнерство як елемент соціальної взаємодії. Види соціальних проектів.
3. «Майстерня успіху» - презентація успішного досвіду соціального партнерства в сучасному закладі м. Лисичанська.
4. Групова вправа з підготовки листа для написання соціального проекту.

Соціальне партнерство, як фактор повноцінного розвитку освіти в ЗДО

(самостійне вивчення)

«Ти – мені, я – тобі» - саме так можна охарактеризувати зміст слова «партнерство». Спочатку це поняття використовували тільки в соціальних і економічних науках. Їм характеризували процес узгодження дій учасниками. У більш широкому розумінні «соціальне партнерство» слід розглядати як систему взаємодій, в результаті яких суб'єкти задовольняють свої потреби.

Останні кілька років соціальне партнерство починають трактувати як багатопартийний процес, де функціонування елементів чітко регламентовано і направлено на досягнення позитивних змін. Тобто його можна розуміти як своєрідний тип взаємин між суб'єктами, що об'єднані спільними інтересами і спільно вирішують виниклі проблеми.

Соціальне партнерство в сфері освіти можна визначити як спільні дії суб'єктів, що мають відношення до освітнього процесу. Для таких дій характерно мати однакові цілі і нести обопільну відповідальність за отримані результати.

Сучасна дошкільна освіта не може повноцінно розвиватися без взаємодії з соціумом, тому партнерство тут особливо актуально. Соціальне партнерство дошкільної освіти полягає в створенні зв'язків дошкільного закладу з культурними, освітніми та іншими розвиваючими центрами.

Розвиток соціальних зв'язків закладу дошкільної освіти з культурними і науковими центрами дає додатковий імпульс духовного розвитку і збагачення особистості дитини з перших років життя, вдосконалює конструктивні зв'язки з батьками, що будуються на ідеї соціального партнерства. Одночасно цей процес сприяє зростанню професійної майстерності фахівців дитячого садку, що працюють з дітьми, піднімає статус закладу, вказує на особливу роль його соціальних зв'язків у розвитку кожної особистості і тих дорослих, які входять в найближче оточення дитини. Що в кінцевому підсумку веде до підвищення якості дошкільної освіти та соціалізації вихованців.

Співпраця закладу дошкільної освіти з соціальними партнерами дозволяє створити атмосферу взаєморозуміння і довірчих відносин; створюється сприятлива емоційна атмосфера для формування єдиного освітнього простору. Знання, уміння, навички, набуті дітьми, розглядаються не як мета навчання, а як засіб розвитку особистості в контексті освоєння нею життєвого і соціокультурного досвіду. У вихованців розвивається творче мислення, вміння розробляти і вирішувати проблеми, приймати рішення, робити вибір, співпрацювати в колективі. Випускники дитячого садка легко адаптуються в нових соціальних умовах (при вступі до школи), активно беруть участь у різних заходах, є постійними відвідувачами бібліотеки, різних гуртків та секцій.

Організація соціального партнерства в рамках культурно-соціального комплексу, дозволяє створити нові умови для виховання та розвитку підростаючого покоління, підвищити культуру і творчу активність всіх учасників соціального партнерства.

Основні форми організації соціального партнерства:

- ❖ спільні заходи;
- ❖ колективно-творчі заходи;
- ❖ інформаційно-просвітницькі заходи;
- ❖ розробка і реалізація спільних проєктів, акцій;
- ❖ гурткова робота із залученням фахівців.

Один з аспектів виховання дітей – це право дитини на успішне входження в навколишнє життя. Соціальне партнерство розглядається як спосіб соціалізації дітей.

Одним із шляхів підвищення якості освіти в дошкільному закладі є встановлення міцних зв'язків з соціумом, від якого в першу чергу залежить його якість. На що впливає розвиток соціальних зв'язків?

- Духовний розвиток і збагачення особистості дитини.
- Конструктивні зв'язки з батьками: що будуються на ідеї соціального партнерства.
- Зростання професійної майстерності фахівців дитячого саду, статусу закладу.
- Підвищення якості дошкільної освіти и соціалізації вихованців.

Батьки є одним з найбільш важливих і найближчих партнерів наших вихованців. Процес взаємодій проходить кілька етапів:

1. Знайомство з досягненнями сторін в сфері виховання.
2. З'ясування очікувань від співпраці (створення плану, програми взаємодії сім'ї, громадськості та дошкільного закладу).
3. Моніторинг за розвитком взаємодії, аналіз, оцінка результатів, уточнення плану взаємодії.

Залучення батьків до планування роботи, вироблення стратегії розвитку закладу викликано:

- необхідністю підвищення відповідальності батьків за повноцінний розвиток і виховання дітей;
- усвідомленням батьками і громадськістю самооцінки дошкільного дитинства як фундаменту для всього подальшого життя;
- пошуком ефективних методів включення батьків і соціального оточення до вирішення проблем у розвитку дітей;
- проявом інтересу батьків і представників громадськості в проектуванні діяльності освітнього закладу;
- визначенні пріоритетів розвитку і розподілу ресурсів.

Обов'язкова умова успішності соціального партнерства – інформувати батьків про результати діяльності. Відкритість, звітність, підведення підсумків, заохочення. Форми звітності різні.

В результаті батьки по відношенню до дошкільного закладу виступають не тільки як споживачі і замовники, а й в ролі партнерів: беруть участь в дозвіллевих заходах, святах, виставках, надають допомогу з благоустрою дитячого садка (ремонт, оновлення розвивального середовища). Вивчення запитів батьків дозволяє визначити перспективу розвитку закладу, організувати роботу в рамках додаткової освіти (працюють гуртки різного спрямування).

Співпраця з соціальними інститутами – необхідна умова розвитку закладу освіти. Щоб бути успішним у сучасному демократичному суспільстві, діти повинні володіти соціальними вміннями і навичками: встановлювати і підтримувати контакти з соціумом, діяти в команді, правильно будувати відносини з іншими людьми, виявляти повагу до своїх однолітків і дорослим, вирішувати виникаючі конфлікти.

Дитинство – період життя, коли відбувається розвиток особистості, становлення людини як повноцінного члена суспільства. Це обумовлює необхідність планомірної роботи по соціальному розвитку дитини дошкільного віку з урахуванням того, що кожна дитина – член суспільства, не тільки постійно піддається

впливу соціального середовища, але і сам свідомо вибудовує відносини з людьми і всією сукупністю соціальних явищ.

У дошкільній освіті соціальне партнерство дає змогу досягти позитивних результатів у матеріально-технічному забезпеченні та освітній роботі завдяки тісній співпраці учасників освітнього процесу з іншими навчальними закладами, установами, органами місцевого самоврядування, органами виконавчої влади, громадськими організаціями, підприємствами тощо.

Останнім часом дедалі вагомішою є роль громадських організацій в управлінні освітою. Управління закладом має громадський характер, оскільки існує на підставі співуправління з батьківською громадою із опертям на ініціативу та творчість педагогічного колективу.

Таким чином, взаємодія дитячого садочка з різними соціальними інститутами підвищує якість освітніх послуг і рівень реалізації стандартів дошкільної освіти, створює умови для здобуття дітьми цілісного уявлення про світ, максимального творчого самовираження в будь-якій сфері діяльності.

---

2. Партнерство як елемент соціальної взаємодії. Види соціальних проектів.

Соціальне партнерство – це система взаємозв'язків між найманими працівниками, трудовими колективами, професійними спілками – з одного боку, роботодавцями та їх об'єднаннями – з другого, і державою та органами місцевого самоврядування – з третього...

В економічній літературі соціальне партнерство – це такий тип і система відносин між працедавцями і найманими працівниками, за яких у рамках соціального миру відбувається узгодження їхніх найважливіших соціально-трудова інтересів.

Словосполучення «соціальне» означає суспільне, тобто те, що відноситься до життя людей і їх стосунків у суспільстві; «партнер» (від французького слова «партія»). Отже, провідною метою соціального партнерства є сама людина. В цілому «партнерство» являє собою взаємодію різноманітних суб'єктів, учасників певної діяльності.

Соціальне партнерство в освіті розглядається як ресурс підвищення якості освіти, шлях його поновлення.

Розвиток соціального партнерства в освіті бере свій початок з 80-90-х років минулого століття. В цей час автономними стають освітні заклади, на ринку праці зростає попит на висококваліфіковані кадри. Інститут освіти починає відігравати ключову роль у розвитку держави. Важливим елементом в соціальному партнерстві освітньої сфери стають взаємини навчальних закладів, профспілок, роботодавців і державних структур. Їх основна мета полягає в наступному: позначити потреби ринку праці для збільшення кадрового потенціалу; сформувати освічену особистість з активною життєвою позицією; підвищити економічний і духовний потенціал соціуму в цілому.

Система соціального партнерства в освіті розглядається на трьох рівнях:

1. Взаємовідносини соціальних груп професіоналів всередині системи.
2. Партнерство працівників системи освіти з представниками інших організацій і соціальних інститутів.
3. Взаємовідносини самого інституту освіти і громадськості.

Соціальне партнерство в освіті відіграє вагомую роль навіть в середовищі, що надає додаткові знання. Це можуть бути курси, семінари або майстер-класи. Соціальне партнерство в цьому середовищі полягає в наданні всіляких знань і можливостей. Якщо описати тезами, то партнерство займається наступним:

- Зберігає основні ідеї організації роботи в сфері додаткової освіти.
- Підтримує взаємини з держструктурами, бізнесовим середовищем, соціумом і батьками.
- Бере активну участь в його розвитку. Відповідає за соціально-орієнтований сегмент додаткової освіти, в який входять програми пошуку талантів, підтримка дітей з неблагополучних сімей або надання послуг додаткової освіти дітям з обмеженими можливостями.
- Розподілом бюджетних коштів відповідно до запитів організацій.

Соціальне партнерство в освітньому закладі

Сучасний дитячий садок - це соціально-педагогічна система, що взаємодіє з чималим числом організацій, підприємств, установ. Соціальне партнерство в дошкільній освіті можна розглядати як додаткову освіту, яка передбачає формування єдиного інформаційного освітнього простору; налагодження конструктивної взаємодії між закладом дошкільної освіти та соціальними інститутами. Основне завдання дошкільної освіти - виховати дитину здоровою, впевненою в собі, щасливою, розумною, доброю та успішною. І одним з провідних умов досягнення поставленого завдання є розвиток взаємодії дошкільного закладу з іншими соціальними інститутами.

Дошкільний заклад взаємодіє з об'єктами соціального оточення на підставі взаємних договорів і змістовних планів роботи, через різні форми і види спільної діяльності.

В усі часи освітні заклади були і залишаються центрами формування та розвитку інтелектуального потенціалу суспільства, вони відігравали і відіграють важливу роль у взаємодії освітніх, наукових, культурних та інших, пов'язаних з освітою, суспільних, державних структур.

Соціальне партнерство в освіті – провідний механізм досягнення якості освіти.

Спілкування у навчальному закладі – це реальна взаємодія педагогів і вихованців, породжена потребами їх спільної діяльності, відображає внутрішні зв'язки і взаємні стосунки, що складаються у процесі цієї діяльності.

Для сучасного навчального закладу партнерство як елемент соціальної взаємодії передбачає визначення чіткої мети та напрямів партнерства. Пріоритетними, на нашу думку, є ті, які спрямовані на впровадження державних, регіональних програм, власних проєктів та дозволяють вирішувати проблеми розвитку закладу, розвиток демократизації відносин між усіма суб'єктами педагогічної взаємодії.

Для вирішення деяких соціальних проблем створюються соціальні проєкти, в рамках яких вирішуються різні питання. Але перш ніж розглядати соціальні проєкти, необхідно визначитися, що це.

Що ж таке соціальний проєкт?

Під соціальним проєктом розуміють чітко сформульовану ідею щодо певної соціальної проблеми або спрямовану на поліпшення якогось аспекту соціального життя.

Чому повинен відповідати проєкт?

Проєкт повинен відповідати таким умовам:

1. Повинні бути відсутнім протиріччя в висунутих ідеях і способах реалізації.
2. Повинна існувати можливість реалізації в даних умовах.
3. Повинен створюватися на науковій основі із застосуванням наукового методу під час опрацювання кожного етапу.
4. Повинен давати відповідь на соціальне замовлення, який виник в суспільстві.
5. План реалізації повинен бути ефективним і таким, що дозволить досягти мети.
6. Це повинен бути соціально-культурний проєкт.

В Україні здійснюються багато партнерських проектів.

Наприклад «Соціальна освіта в Україні», спрямований на підвищення якості соціальних послуг на рівні співтовариств через навчання практичних працівників соціальної сфери, представників громадських організацій, а також викладачів. Проект є багатокомпонентним і складається з кількох блоків:

- організація і проведення семінарів;
- ініціювання розвитку дистанційного навчання працівників і педагогів;
- навчання громадських волонтерів і представників громадських організацій (Міжнародна школа для волонтерів);
- розвиток мережі ресурсних центрів.

Основні теми проектів: «Формування здорового способу життя», «Соціальна робота з дітьми і молоддю з особливими потребами», «Усвідомлене батьківство і ранній розвиток дитини». Ці підходи розглядаються як взаємодоповнюючі, і вони розвивають один одного. Крім того, їх розвиток проходить через усі компоненти проекту, що забезпечує поступову, але постійну насиченість національним досвідом.

Соціальні проекти для дітей, приклади їх реалізації можуть відрізнятися.

Які соціальні проекти бувають?

1. Науково-технічні, що включають в себе розробку технологій в сфері дії соціального проекту.
2. Освітні, як правило, представляють собою проведення лекційних заходів, розробку методів, різних допомог, розвиваючих ігор та дидактичних матеріалів.
3. Захисно-правові, що включають в себе організацію заходів для людей, що потрапили в складні життєві ситуації, а також допомогу і захист тварин.
4. Виховні, що сприяють всебічному і гармонійному розвитку особистості людини.
5. Благодійні, які здійснюють підтримку людей, що знаходяться за межею бідності, а також захист тварин.
6. Культурні, метою яких є збереження існуючих культурних традицій і різноманітних напрямків мистецтва.

Ідеї різних соціальних проектів:

Соціальний проект «Здоровий спосіб життя»

Соціально значущі проекти в напрямку ведення та підтримки здорового способу життя особливо актуальні - це турбота про нас і наших нащадків.

Соціальний проект в галузі підтримання здоров'я і активного способу життя повинен включати в себе аспекти по багатьом напрямкам і мати на меті вирішити кілька завдань:

- сформуванню дбайливого ставлення до здоров'я;
- навчити профілактиці, збереженню і зміцненню здоров'я;
- ввести в освітні заклади програми бесід про здоровий спосіб життя, збалансоване харчування.

Соціальний проект на тему «Екологія»

Передові соціальні проекти екологічного спрямування, будучи втіленими в реальності підтримують природні екосистеми.

У зв'язку з даними обставинами завданнями і цілями соціальних екологічних проектів є:

- залучення державної влади до проблем екологічного плану;
- організація заходів з прибирання території спільно з населенням;
- висадка нових саджанців чагарників і дерев.

Соціальний проект «Допомога дітям-сиротам»

Найвдаліші і привабливі громадські проекти можуть бути підтримані органами державної влади шляхом виділення грантів на подальшу реалізацію особливо значущих для населення. Часто таким об'єктом є діти-сироти. Цілями і завданнями проектів для даної групи дітей є:

- збільшення зацікавленості та інформування громадськості про проблеми дитини;
- організація якісного і доступного освітнього процесу;
- розкриття талантів дітей, соціалізація таких дітей в суспільстві, створення умов для їх всебічного самореалізації та вдосконалення, створення більш комфортною для дитини атмосфери, із залученням послуг психологів тощо.

Соціальний проект на тему «Сім'я»

Тема сім'ї може бути різноплановою, на розгляд потрапляють різні складові сімейного життя. Але, як правило, реалізований проект має кінцевою метою прагнення до збереження цінності сімейного інституту як такого, до більш усвідомленого виховного процесу підростаючого покоління,

до усвідомлення важливості встановлення тісних і глибоких прихильностей між батьками і дітьми.

Метою такого проекту є:

- постійна націленість на збереження, згуртування сім'ї, як одного з інститутів суспільства, без якого сучасна держава розвиватися в повній мірі не має можливості.

Як необхідно оформляти соціальний проект?

Спочатку необхідно вибрати напрямок, визначитися з метою. Після визначення цілей необхідно задуматися над завданнями. Коли визначено напрямок, мету і завдання, то слід обговорити план дій і терміни реалізації, а також місце, де всі напрацювання набуватимуть життя. У плані дій повинно міститися максимально детальний перелік дій, в якому зазначатиметься, що слід робити для досягнення цілей.

ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА

У ваших мріях організувати у дошкільному закладі курси для педагогів, створити екологічний дитячий майданчик?

Візуалізуємо ідею.

Якщо «проект» існує лише у вашій голові – це лише ідея. А щоб вона стала повноцінним проектом, необхідно її перенести на папір. При цьому варто опрацьовувати навіть найменші і найпростіші кроки.

Розпочнемо з дерева цілей. Передусім визначимо основну мету проекту – ціль. Потім виокремимо дві-три підцілі. Обов'язково занотуймо всі завдання, які необхідно виконати задля досягнення цілі.

Примірний зміст візитної картки проекту

№ з/п	Критерій	Опис проекту
1	Назва проекту/програми	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Вкажіть потенційну/робочу назву, якщо ще не визначилися. ➤ Формулюйте максимально зрозумілу назву, що відображає мету проекту (приміром, озеленення території дитячого садка)
2	ПІБ ідейного засновника/керівника проекту	Подайте контактні дані відповідальної особи, з якою можна

		контактувати за необхідності
3	Актуальність проблеми	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Обґрунтуйте необхідність реалізації проекту ➤ Акцентуйте на «ахіллесовій п'яті» закладу
4	Основна мета, завдання проекту	<p>Опишіть:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ головну мету проекту; ➤ цілі другого та наступних рівнів; ➤ завдання, що ставите перед собою. <p>Стисло означте ваше дерево цілей</p>
5	Потенційні заходи	<p>Наведіть приклади заходів, які плануєте реалізувати у межах програми/проекту, як-от:</p> <ul style="list-style-type: none"> • робочі чи навчальні візити, • конференції, • виставки тощо
6	Внутрішні та зовнішні ресурси	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Зазначте нематеріальні ресурси, необхідні для впровадження проекту. ➤ Дайте відповіді на запитання, які з вказаних ресурсів навчальний заклад може забезпечити самостійно, а котрі потребують залучення зовнішніх організацій (тут виокреміть ресурси, що можуть надати ваші потенційні партнери)
7	Результати у підсумку	Охарактеризуйте кількісні та якісні показники, яких прагнете у короткостроковій перспективі
8	Очікування від реалізації	Поясніть, які переваги і особливості отримає ваш навчальний заклад у довгостроковій перспективі після того, як проект буде впроваджено
9	Бенефіціари	Вкажіть кінцевого користувача продуктами реалізованого проекту: школярі, вчителі, вихователі, батьки, жителі вашого населеного пункту тощо
10	Потенційні ризики	Проаналізуйте можливі внутрішні та зовнішні ризики, які можуть

		вплинути на хід реалізації проекту
11	Нормативна база	Перелічіть основні нормативно-правові акти, установчі та інші документи, якими оперуватимете в процесі реалізації проекту
12	Дедлайн	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Визначте реальні терміни початку та завершення проекту. ➤ Урахуйте можливість форс-мажорів, які можуть відволікти виконання проекту

Завдяки побудові дерева цілей та заповненню візитної картки проекту ми виграємо наперед кілька кроків: у нас викристалізується системне бачення майбутнього проекту.